

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ МЕДІАОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
(найменування навчальної дисципліни)

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти**
(вказати рівень вищої освіти)
спеціальності 011– Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Педагогіка вищої школи
(назва освітньої програми)
мова навчання українська

Розробники:

Сипченко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Саяпіна С.А., доктор педагогічних наук, професор, професорка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Цибулько Л.А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № __1__ від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р.

протокол № __1__

Опис навчальної дисципліни
Основи медіаосвіти дорослих

Кількість кредитів	3,5 кредити ECTS / 105 годин
Рік підготовки, семестр	1 рік підготовки, 2 семестр
Компонент освітньої програми	Вибірковий компонент
Викладач	Сипченко Ольга Миколаївна, доцентка кафедри педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	ph_d@ukr.net https://www.sypchenko.org/ +380508459737
Консультації	Очні консультації: Середа з 11.40 до 13.00 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю
Анотація навчальної дисципліни	Об'єкт вивчення навчальної дисципліни – процес медіаосвіти дорослих Предмет вивчення навчальної дисципліни – технології формування медіаграмотності та медіакультури дорослих
Опис навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є: формування системи теоретичних знань медіаосвітньої діяльності та практичних умінь безпечної взаємодії з медіаінформацією, розвиток медіакультури та медіаграмотності, готовності до ефективного використання сучасних медіаосвітніх технологій у професійній діяльності педагога-андрагога. <i>Ключові слова:</i> медіаосвіта, медіакомпетентність, медіаграмотність, медіакультура, масові комунікації, медіа, інформаційне середовище, інтернет, соціальні мережі, критичне мислення, медіаосвітні технології, маніпулятивні технології масових комунікацій тощо <i>Результати навчання:</i> Знати організаційно-методичні, психолого-педагогічні та методологічні аспекти формування медіакультури та медіаграмотності, сутність медіакомпетентності викладача ЗВО Здатність до адаптації, ефективною та безпечною взаємодією з медіаосвітньою інформацією у процесі андрагогічної діяльності Здатність створювати медіапродукт та розробляти медіапроекти у професійній андрагогічній діяльності Здатність розрізняти та застосовувати методи організації професійної діяльності андрагога з використанням медіаосвітніх технологій Здатність до консультування з питань медіаосвітньої теорії і практики, навички ефективного пояснення і презентації освітнього контенту та аудіовізуального продукту

Здатність до формування свідомого існування в медіасередовищі через формування критичного відношення до медіаконтенту

Готовність до вироблення захисних механізмів від маніпулятивного контенту, створення умов інформаційної безпеки для дорослих учнів

Матеріали та ресурси:

1) *Рекомендована література:*

1. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень: монографія / за загал. ред. В.В. Березенко, М.А. Лепського, О.О. Семенець; ред. К.Г. Сірінюк-Долгарьова. Запоріжжя: Кераміст, 2017. 309 с.

2. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Основи медіаосвіти дорослих» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки» денної та заочної форм навчання: 2-ге вид. перероб. та доповн. / Уклад.: О. М. Сипченко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 65 с.

3. Найдьонова Л. А. Медіаосвіта в Україні: особливості реалізації соціально-психологічної моделі. URL: <http://www.academia.edu>

4. Немеш О.М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: монографія. Київ: Слово, 2017. 391 с.

5. Sypchenko Olha, Boiko Iryna Formation of communicative competence of masters of education, pedagogical sciences by means of media educational technologies. Education pedagogy: problems and prospects for development in the context of reform. Editors: Sławomir Śliwa, Olga Tsybulko. *Monograph*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020. P. 254-264

Допоміжна:

1. Головченко Г. Медіаосвіта: нові напрями досліджень. *Рідна школа*. 2019. № 3–4. С. 42–47

2. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / за загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 100 с. URL: <https://cutt.ly/oluuTZz>

3. Сипченко О. Використання медіаосвітніх технологій в освітньому середовищі закладу вищої педагогічної освіти. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій: Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Слов'янськ, 26–27 вересня 2019 / відповід.*

ред. О. Хващевська. Слов'янськ : Мінідрукарня «Папірус». 248-251

4. Сипченко О., Кизь Н. Медіаосвітні технології як засіб формування професійної компетентності майбутніх викладачів. *Гуманізація навчально-виховного процесу*: Зб. наук. праць. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ» 2019. № 6 (98). С. 110–121.

5. Сипченко О., Набока О., Чугаєва Л. Упровадження медіаосвіти у процес професійної підготовки андрагогів. *Гуманізація навчально-виховного процесу*: Зб. наук. праць. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ» 2019. № 4 (96). С. 165–179.

6. Сипченко О., Пащенко В. Медіаграмотність як складова професійної компетентності викладача вищої школи. *Медіаосвіта як інструмент розвитку громадянського суспільства в Україні*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 29 листопада 2019 р., ДонДУУ). Маріуполь : ДонДУУ. 28–31

7. Сипченко О. Упровадження медіаосвіти в заклади вищої педагогічної освіти України. *Теорія та практика сучасної науки та освіти*: матеріали Міжнародної наукової конференції. 29-30 листопада 2019 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. Дніпро: СПД «Охотнік». 52-53

2) *Платформи та сервіси дистанційного навчання*: LearningApps, Padlet,

Moodle Дистанційний курс «Основи медіаосвіти дорослих»

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1133>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 23.04.2021 № 1556-VII. URL: <https://cutt.ly/SkZ9CAt>

2. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 07.06.2020 № 74/98-ВР. URL: <https://cutt.ly/club60U>

3. Закон України «Про інформацію» від 16.07.2020 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

4. Закон України «Про доступ громадян до публічної інформації». URL: <https://cutt.ly/OlunI95>

5. Закон України «Про захист суспільної моралі». URL: <https://cutt.ly/alunGBY>

6. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) URL: <https://cutt.ly/1gww347>

Платформи електронного навчання: EdEra, Coursera, Edx, Prometheus, Iversity, FutureLearn, Canvas, Intel® «Обучение для будущего», YouTube.

Програми презентацій: PowerPoint, Open Office Impress,

	<p>Prezi. <i>Необхідне обладнання:</i> Комп'ютер (ноутбук), мультимедійний проєктор, фліпчарт, ватмани, маркери</p>
Теми	<p>Тема 1. Теоретичні засади медіаосвіти. Медіаосвіта як навчальна дисципліна в ЗВО. Медіаосвіта і медіаграмотність як освітні категорії. Історія розвитку медіаосвіти. Основні історичні етапи розвитку медіаосвіти в Україні та за кордоном. Нормативно-правове забезпечення медіаосвіти</p> <p>Тема 2. Медіаосвіта та медіаграмотність як складові медіакомпетентності фахівця. Медіакультура як основна вимога до особистості інформаційного суспільства. Інформаційний простір сучасної людини. Місце медіа у формуванні світогляду особистості. Основи медіаграмотності фахівця. Види та рівні медіаосвіти. Моделі медіаграмотності та методи їх конструювання. Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення</p> <p>Тема 3. Освітній інструментарій медіаінформаційної грамотності фахівця. Засоби масової інформації і комунікації в освітній діяльності фахівця. Нові медіа та комунікації як фактор взаємодії в інформаційному освітньому середовищі. Технології розвитку медіаграмотності, особливості їх функціонування. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій масових комунікацій. Тренінг</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Словесні методи:</i> лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, вікторина, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна, інтерактивна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія тощо;</p> <p><i>наочні методи:</i> спостереження, демонстрація, інфографіка, ілюстрація;</p> <p><i>практичні методи:</i> практичні заняття, рефреш-семінари виконання практичних завдань, обробка довідкової інформації, моделювання, ситуаційні вправи, аналіз подій, самостійна робота, зокрема з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друківаними та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування в режимі самооцінювання);</p> <p><i>робота з навчально-методичною літературою</i> (конспектування, тезування, рецензування, есе);</p> <p><i>відеометод</i> у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані, гейміфіковані та ін.;</p> <p><i>активні методи навчання:</i> метод проєктів, моделювання</p>

	<p>професійних ситуацій в умовах квазіпрофесійної діяльності, брейнстормінг, «Плюси й мінуси», структурно-логічні схеми, MindMap, сторітелінг, web-квести;</p> <p><i>інтерактивні методи навчання:</i> робота в малих групах, навчаючи–учусь, дерево рішень, займи позицію, дебати, метод «Six Thinking Hats», кейс-метод, тренінг, тестування</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріал лекцій та презентацій; готуються до практичних занять, складають освітній інструментарій медіаінформаційної грамотності фахівця.</p> <p><i>Види роботи здобувачів:</i> складання глосарію, доповіді, виконання комплексних завдань, порівняльний аналіз медіаосвітнього контенту, розробка мультимедійних презентацій, інфографіки, робота над науковим повідомленням з історії медіаосвіти в різних країнах, статтю промоушен, розгляд та обговорення кейсів (відеокейсів), підготовка до ділових ігор, творчих звітів, робота в парах, у групах, командні проекти, проектування тренінгового заняття з використанням медіаосвітнього контенту для дорослих учнів, підготовка до презентації результатів виконаних завдань тощо, тестового контролю, заліку.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види:</i> вхідний контроль, поточний контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання), підсумковий контроль – семестровий залік</p> <p><i>Методи:</i> спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне, письмове опитування, оцінювання самостійної роботи, тестування</p> <p><i>Форми:</i> індивідуальна та фронтальна перевірка</p> <p><i>Оцінювання результатів</i> навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»</p> <p>http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf</p> <p>та на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Отримані бали за відвідані заняття та виконані практичні завдання й самостійну роботу додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.</p> <p>Підсумковий контроль – семестровий залік оцінюється за 100-бальною та національною шкалами</p> <p><i>Основні вимоги</i> до оцінювання результатів поточного та підсумкового контролів передбачають: виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою</p>

навчальної дисципліни; глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); уміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань; уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Критерії оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів:

«зараховано» (90-100 балів) – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, **(75-89 балів)** – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, **(60-74 балів)** – наявний рівень мінімально достатніх знань,

«не зараховано» (26-59 балів) – недостатній рівень наявних результатів навчання, **(0-25 балів)** – результати навчання відсутні.

Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності прописані у кожному завданні

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1.1	1	0,5				
Т 1.2			2	1		
Т 1.3	1	0,5			6	3
Т 1.4			2	1	2	2
Т 1.5	1	0,5			5	2,5
Т 2.1	1	0,5			5	3
Т 2.2	1	0,5			3	2
Т 2.3			2	1	3	2
Т 2.4			5	2	6	3
Т 2.5			2	1	3	2
Т 2.6			2	1	6	3
Т 3.1			2	1	6	3
Т 3.2			2	1	6	4
Т 3.3			5	2	6	4
Т 3.4			6	4	8	6
Разом	5	2,5	30	15	65	42,5

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1.1	1	0,5				
Т 1.2			6	3		
Т 1.3					8	4
Т 1.4					2	2
Т 1.5					6	4
Т 2.1			6	3	5	3
Т 2.2					3	2
Т 2.3					3	2
Т 2.4					8	4
Т 2.5					3	2
Т 2.6					8	4
Т 3.1					8	4
Т 3.2					8	5
Т 3.3	1	0,5			8	4
Т 3.4			6	3	10	7
Разом	2	1	18	9	80	50

Політика щодо дедлайнів та перескладань: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для формування результатів навчання за дисципліною і отримання відповідної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про комісії з питань етики та академічної доброчесності в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/013.pdf>

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. *Політика щодо відвідування:* для здобувачів

	<p>вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – онлайн, за погодженням з викладачем.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Навчальну дисципліну «Основи медіаосвіти дорослих» розроблено відповідно до потреб та особливостей здобувачів, ураховано персоналізовані траєкторії навчання, студентоцентрикований підхід; вивчення даного курсу передбачає розвиток медіаосвітньої компетентності для здійснення професійної діяльності фахівця у сфері освіти дорослих, формування умінь безпечної взаємодії з медіаінформацією, правильного сприйняття конкретних явищ, категорій, понять, ідей та дійсності, коригування інформації, отриманої з відкритих джерел та інтернет-ресурсів шляхом викриття прихованого змісту окремих фактів та усунення негативного впливу на свідомість особистості, здатності до ефективного використання сучасних медіаосвітніх технологій у професійній діяльності педагога-андрагога з урахуванням сучасних тенденцій розвитку неперервної освіти, сприяє формуванню соціальних навичок (soft skills): комунікативність, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в команді, тайм-менеджмент, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції, своєчасно виконали самостійну роботу, додатково отримують 3 бали до підсумкового оцінювання результатів навчання</p>

Сипченко О.М.
канд. пед. наук, доцент

підпис